

Opinpolusta elämänuralle

Hankekohtainen loppuraportti

hankekoordinaattori Jouko Pesonen

Juuan lukion aloitteesta käynnistettiin kesällä 2010 Opinpolusta elämänuralle ohjaushankemuksen suunnittelu, jolloin tavoitteena oli koota luonnollinen yhteistyöverkosto maakunnan lukiosta. Mukaan kutsuttiin Polvijärven, Outokummun, Valtimon, Nurmeksien ja Lieksan lukiot. Hankehakemuksen kokonaissummaksi muodostui 99 000 euroa, johon saatiin opetus- ja kulttuuriministeriön valtionavustusta 79 000 euroa. Kuntakohtainen omavastuuosuus valtion tuelle on ollut 20 %. Talousarviosta lähes puolet on käytetty ohjaus- ja neuvontapalveluiden järjestämiseen, jossa jakoperusteena on ollut lukion oppilasmäärä. Myös muiden menojen osalta rahoitus on suuntautunut lukioiden yhteiseksi hyväksi. Koordinoivana kouluna on toiminut alusta alkaen Juuan lukio ja koordinoinnin osuus talousarviosta on ollut vain kymmenesosa. Hankkeen erityispiirre onkin ollut alusta alkaen pienten kuntien ja koulujen välinen yhteistyö sekä koulujen vastuu ohjaustyön kehittämisestä. Lieksan lukio on ainut kaksisarjainen lukio. Hankelukioista neljällä on ollut yhteistyötä ammatillisen koulutuksen kanssa. Opinpolusta elämänuralle ohjaushanketta varten perustettiin ohjausryhmä, johon kuului kuntien edustajien lisäksi edustajat Pohjois-Karjalan kauppakamarista, Karelia ammattikorkeakoulusta sekä Itä-Suomen yliopiston opinto- ja ohjauspalveluista. Ohjausryhmä kokoontui hankkeen aikana kolme kertaa.

Opetus- ja kulttuuriministeriön lukioiden opinto-ohjauksen kehittämishankkeeseen otettiin mukaan 12 hanketta alueellisin, kielellisin sekä lukioiden koon mukaisesti. Osassa lukiohankkeissa oli palkattuna päätoiminen hankekoordinaattori, joiden tehtäväkuvaan kuului ohjauksen sisällöllisen kehittämisen eteenpäin vieminen sekä verkkomateriaalin tuottaminen. Opinpolusta elämänuralle hankkeessa kehittämisvastuu oli kouluilla ja osa-aikaisen hankekoordinaattorin tehtävänä on ollut yhteisten hanketapaamisten (opinto-ohjaajat, rehtorit, ohjausryhmä) koollekutsuminen, kokousten sisällöllinen suunnittelu sekä tarvittaessa raportointi sivistysjohtajille. Rehtoreiden ja opinto-ohjaajien vastuulla on ollut käytännön toiminnan organisointi sekä opetushenkilöstön sitouttaminen hankkeen tavoitteisiin.

Opetus- ja kulttuuriministeriö järjesti hankkeen aikana neljä yhteistyöseminaaria, joiden tavoitteena oli luoda yhteyksiä hankkeiden välille, järjestää koulutusta sekä vaihtaa kokemuksia hyvistä ohjauskäytänteistä. Kehittävän arvioinnin seminaareissa oli mukana myös ulkopuolisia sidosryhmiä esittämässä näkemyksiä opinto-ohjauksen kehittämistä. Ministeriön rooli ei ollut ohjaava, vaan pikemminkin yhteistyön mahdollistaja. Tämä johti siihen, että hankkeet urautuivat ja profiloituivat ilman yhteistä tavoitetta. Valtakunnallisten tavoitteiden toteutus ja sitoutuminenkin vaihteli hankkeiden välillä.

Hankkeen kehittävästä arvioinnista vastasi Ramboll Management Consulting, joka järjesti kehittävän arvioinnin dialogiseminaarin Joensuussa marraskuussa 2011. Dialogi-istunnossa keskusteltiin hankkeen tavoitteista ja tuloksista eri näkökulmista, ja näitä tietoja käytettiin hankkeen väliraporttiin helmikuussa 2012. Hankkeen aikana haastateltiin hankekoordinaattorit kahdesti, ja näitä sekä opiskelijakyselyitä käytettiin hyväksi loppuraportin laadinnassa. Opinpolusta elämänuralle hankkeesta opiskelijakyselyyn vastattiin Lieksan lukiosta. Kehittävän arvioinnin loppuraportti valmistui kesäkuussa 2012.

Ohjaushankkeen käytännön toiminta alkoi lokakuussa 2010 hankekoordinaattorin suorittamalla ohjauskäytänteiden kartoituksella, jonka jälkeen suunniteltiin ohjauksen kehittämistarpeita sekä alueellista ohjausmallia. Ensimmäinen opinto-ohjaajien hanketapaaminen järjestettiin marraskuussa 2010, jossa hahmoteltiin koulutus- ja työelämäkurssin toteutusta, koulujen välistä yhteistyötä sekä ohjauksen yhteistyötä. Tuolloin päätettiin, että seuraavalle lukuvuodelle rakennetaan yhteinen hankekuntien vesokoulutuspäivä. Hankkeen tavoitteita ja toimintaa on viety eteenpäin opinto-ohjaajien ja rehtoreiden suunnittelukokouksilla, joita on pidetty kolmen vuonna yhteensä 12 kertaa.

Hankkeen aloitusvaiheessa hankelukioista kolmessa toimi päätoiminen opinto-ohjaaja ja muissa joko rehtori-opinto-ohjaaja tai aineenopettaja-opinto-ohjaaja. Ohjauksen resurssit vaihtelivat lukioiden välillä ja yksi alkuvaiheen tavoitteita olikin saada hankerahoituksesta lisäresussia aineenopettaja-opinto-ohjaajien ohjaukseen. Ohjaushankkeen päättyessä viidessä kunnassa on päätoiminen oppilaanohjaaja, joiden oppilasmäärä suhteessa tehtäväkuvaan hyvällä tasolla, mikä on edesauttanut tehokasta ja prosessoitua yksilöohjausta.

Ohjaushankkeen valtakunnallisten tavoitteiden toteutuminen

I Opiskelijan henkilökohtaisen jatko-opintoihin orientoivan suunnitelman laatiminen

”Tavoitteena on, että kukin lukio-opiskelija laatii jatko-opintoihin orientoivan henkilökohtaisen jatko-opintosuunnitelman, joka sisällytetään henkilökohtaiseen suunnitelmaan opintojen etenemisestä (opiskelusuunnitelma). Suunnitelma tarkentuu opintojen edetessä. Jatko-opintoihin orientoivan henkilökohtaisen jatko-opintosuunnitelman valmistelua ohjaa lukion opinto-ohjaaja. Opiskelijalla on oikeus saada henkilökohtaista ohjausta ja tukea opintojen etenemisessä ja jatko-opiskelumahdollisuuksienpohdinnassa.”

Osassa lukioita jatko-opiskelusuunnitelma oli käytössä jo ennen hanketta ja lukuvuoden 2010 -2011 aikana luotiin word -pohjainen opiskelu- ja jatko-opintosuunnitelma. Myös ryhmänohjaajia varten luotiin yhtenäinen ohjauskysely. Nämä toimitettiin jokaiselle koululle keväällä 2011 ohjauspaketissa. Sähköisessä pohjassa toteutusvaihtoehtoja on ollut Isoverstaan moodle -kurssipohja tai mahdollisesti wilman lomakepohja. Kaikissa hankelukioissa on kiinnitetty huomiota ohjauksen resurssien lisäämiseen, mistä on saatu positiivista palautetta. Yksilöohjaukseen on mahdollisuus kaikissa lukioissa jopa useamman kerran lukioaikana. Lisäksi koulunsa päättävälle ylioppilaille on tarjottu jälkiohjausta.

II Koko koulun osallisuus opinto-ohjaukseen

”Tavoitteena on, että kouluissa on riittävä ja pätevä opinto-ohjauksesta vastaava henkilöstö. Tavoitteena on ohjauksen järjestäminen siten, että opinto-ohjaaja kantaa vastuun opinto-ohjauksellisesta substanssista koskien myös jatko-opintoihin ohjaamista. Sen lisäksi tarvitaan kuitenkin koko koulun henkilöstön vastuuta opiskelijoiden opintojen etenemisestä ja seurannasta ja niihin liittyvistä tukitoimista, joita ei voi yksin säilyttää yksittäisten opinto-ohjaajien vastuulle vaan niihin tulee koko koulun henkilöstön osallistua. Toimintatavat ja vastuut varioivat kouluittain ryhmäohjaajien, opettajien ja tutoreiden kesken.”

Ohjaushankelukioiden vahvuutena on ollut pätevä henkilöstö niin oppilaanohjauksen kuin ryhmänohjauksenkin osalta. Ohjauksen käytänteet vaihtelevat kunnittain ja niiden ohjaaminen on hidas prosessi. Alusta alkaen ohjauksen tehtäväjakoa on kartoitettu ja laadittu ohjeistusta aineenopettajan, ryhmänohjaajan, opinto-ohjaajan kuin muunkin ohjaushenkilöstön ohjaustehtävistä. Ryhmänohjaajien ohjauskyselylomakkeet auttavat yhtenäistämään ohjausta. Ohjaushankkeen tavoitteiden rinnalla kulkee oleellisesti myös oppilashuoltotyön kehittäminen ennaltaehkäiseväksi. Varhaisen puuttumisen kynnyks ja opinto-ohjaajien sekä ryhmänohjaajien yhteistyö huolipalavereissa tuovat oppilashuoltotyöstä säännöllistä ja pitkäjänteistä sekä vaikuttavat oppilashuoltotyöryhmän toimintaan. Hankelukioiden yhteinen koulutuspäivä tähtäsi ohjauksen tehostamiseen ja koulutuspäivän yhteenvedon kehittämistavoitteineen toimitettiin kouluille eteenpäin

työstettäväksi. Hankelukioiden opettajia ja ryhmänohjaajia on kannustettu osallistumaan oppilashuoltoa kehittäviin koulutuksiin. Kehittämissideoiden konkretisointi jää loppujen lopuksi rehtorien ja opinto-ohjaajien vastuulle ja loppujen lopuksi kyse on koko koulun ohjaushenkilöstön sitoutumisesta tavoitteiden toteuttamiseen. Ilmapiiri ja yhteinen tahtotila ohjauksen kehittämisen on selvästikin hankelukioita yhdistävä tekijä.

III. Lukiokoulutuksen järjestäjien ja lukioiden yhteistyön kehittäminen yliopistojen ja korkeakoulujen kanssa

”Tavoitteena on monetasoisen yhteistyörakenteiden luominen ja vahvistaminen lukion ja korkeakoulujen välille. Tavoitteena on myös lisätä lukio-opiskelijan mahdollisuuksia suorittaa korkeakouluopintoja. Tavoiteltavaa on myös, että korkeakoulut voisivat kehittää omia hakumenettelyitään.”

Hankelukioilla on ollut entuudestaan yhteistyötä Itä-Suomen yliopiston sekä alueen ammattikorkeakoulujen kanssa. Hankelukioiden yhteiset vierailupäivät ovat osoittautuneet antoisiksi, ja niitä on pyritty viemään käytännönläheisempään suuntaan. Itä-Suomen yliopiston kanssa on toteutettu kaksi pilottia: lokakuussa 2011 yliopisto-opintoihin tutustumispäivä sekä pienryhmäpäivä eri opiskelualoille lokakuussa 2012. Jälkimmäisen kokemukset olivat sen verran rohkaisevia, että vastaavanlainen päivä toteutetaan yhteistyölukioiden kesken joka toinen vuosi. Edelleen hankelukioista on osallistuttu Itä-Suomen yliopiston abipäivään. Myös Savonian ja Karelian vierailut on kehitetty käytännönläheisemmiksi pienryhmävierailuiksi. Välimatkoista ja lukio-opintojen tiiveydestä johtuen korkeakouluopintojen suorittaminen ei ole ollut mahdollista. Korkeakoulujen hakumenettelyn kehittyminen ei edennyt hankkeen aikana hankkeista riippumattomista syistä.

IV. Yhteistyön kehittäminen työvoimaviranomaisten kanssa

”Tavoitteena on työvoimaviranomaisten palvelujen tekeminen tunnetuksi opiskelijoille ja kouluille sekä kontaktien luominen opinto-ohjaajien ja työvoimahallinnon ohjauspisteiden kanssa.”

Hankelukioilla on ollut yhteistyötä TE -toimistojen ammatinvalinnanohjauksen kanssa, mutta ongelmana on ollut TE –toimistojen resurssien niukkuus ja pitkät jonot. Vielä vuoteen 2012 saakka ohjauspalveluista infottiin abi-ikäluokkaa, mutta TE –toimistojen uuden palvelurakenteen myötä ohjauspalveluita on vain Outokummussa, Nurmeksessa sekä Lieksassa, mikä on johtanut yhteistyön loppumiseen ainakin Juuasta. Uudistuksen myötä piti tehostaa nuoriso-ohjausta, mutta lopputulos olikin päinvastainen.

V. Yhteistyö kehittäminen alueen elinkeinoelämän kanssa

”Tavoitteena on yhteistyöverkoston ja käytänteiden luominen ja säännöllisen yhteistyön rakentaminen lukioiden ja työ- ja elinkeinoelämän kanssa eri muodoissaan kuten esimerkiksi esittelyt, tutustumiset, työharjoittelun kytkeminen opintoihin.”

Työelämä- ja yrittäjyys-yhteistyötä varten opiskelijoille tarjotaan jatko-opiskelusuunnitelmaan liittyvä työharjoittelumahdollisuus. Tähän on sitouduttu vaihtelevasti hankkeen puitteissa. Myös yritys-yhteistyön muodot vaihtelevat lukioittain. Hankkeen yhteisenä koulutuksena Polvijärven lukio toteutti tammikuussa 2013 Nuori yrittäjyys 24 h –leirin. Osassa lukioissa jatko-opintoihin suuntautuvasta kesätyöstä on voinut saada lukikurssin.

Hankekoordinaattori osallistui valtakunnallisiin hanketapaamisiin neljä kertaa. Hankkeen aloitusvaiheessa hankesuunnitelmamme ja lähtökohtamme olivat edellä moni muita hankkeita. Jatko-opiskelusuunnitelma oli jo käytössä osassa lukioita sekä oppilashuoltotyötä oli kehitetty. Oli ilo ja kunnia esitellä hankkeemme tavoitteita ja aloitettua työtä keväällä 2011 opetus- ja kulttuuriministeriössä. Lokakuussa 2011 pidetyn koulutuspäivän koosteen, yhteisen tahtotilan, piti olla pohjapaperina käytännön ohjauksen kehittämiseksi sekä kenties yhteiselle alueelliselle ohjausmallille. Ohjauskulttuurin muutos on hidas ja jopa vuosia kestävä prosessi eivätkä hienot tavoitteet välttämättä toteutuneet meillä saatikka muualla. Yhteisiksi kehittämishaasteiksi kaikissa hankkeissa muodostui kouluyhteisön sisäinen työnjako sekä sitoutuminen. Kaikissa valtakunnallisissa ohjaushankkeissa päävastuun ydinryhmän muodostivat rehtorit ja opinto-ohjaajat. Ryhmänohjaajien ja aineenopettajien sitoutumista kaivattiin lisää ja valtakunnallisissa seminaareissa puhuttiin jopa muutosvastarinnasta. Kehittävän arvioinnin valtakunnallisissa kyselyissä paljastui sekin että työyhteisöissä oli opettajia, jotka eivät olleet kuulleetkaan hankkeesta. Suurin osa hankkeen valtakunnallisten tavoitteiden toteutusvastuusta kuului oppilaanohjaajille, mutta koko koulun osallisuus ohjaukseen koskettaa kaikkia työyhteisön jäseniä. Lukion opetussuunnitelman perusteissa on ollut vuosikausia kirjattuna tavoite koko koulu ohjaa eikä se ole toteutunut vielääkään, toivottavasti seuraavan opetussuunnitelman toteutuksen yhteydessä. Kehittävän arvioinnin työyhteisökyselyyn vastasi hankkeemme lukioista 11 henkilöä, joista suurin osa oli aineenopettajia, joista osalla oli ryhmänohjausvastuuta. Positiivista palautetta tuli selkiytyneestä työnjaosta, ohjausprosessista, työharjoittelusta sekä koulujen välisestä yhteistyöstä.

Yhteiskunta on muuttunut ja sen myötä myös oppilaat. Niin meillä kuin muuallakin oppilaat vaativat vuosi vuodelta enemmän ohjausta sekä opiskelijahuollon tukea. Nuorten henkinen pahoinvointi on lisääntynyt ja osalta nuorista puuttuu lukion vaatimia opiskeluvalmiuksia. Tietoyhteiskunnassa elävät nuoremmat liikkuvat sosiaalisessa mediassa, elävät kenties pelimaailmassa, mutta saattavat olla avuttomia suunnittelemaan tulevaisuutta ohjaussivustojen kautta saatikka tekemään yksinkertaisia valintoja. Se, että saamme nykynuorista vastuunkantajia, jotka osaavat suunnitella lukio-opintoja ja tulevaisuutta on yhteinen tavoitteemme. Siihen tarvitsemme kaikkien panosta työyhteisössä sekä tietenkin resursseja.

Ohjaushankkeen päättyessä on aika suunnata sitä eteenpäin ilman valtion rahoitusta.

Korkeakouluyhteistyömme on ollut aidosti pilottina ja esimerkkinä myös muille hankkeille.

Pienryhmäpäivät ja käytännönläheiset tutustumispäivät ovat juuri sitä jatko-opiskeluohjausta, jota nykynuoret tarvitsevat. Yhteistyö lukioiden välillä ja samalla kustannusten jako tulee jatkumaan myös lähivuosina. Hankelukioiden tulevaisuuden haasteet ovat samansuuntaisia, joten yhteistyötä ja resurssien jakoa tarvitaan kaikkien aineryhmien välillä.

Ohjaushanke kunnittain

Juuka

Ohjaushankkeen käynnistyessä Juuan lukion opinto-ohjaukseen oli tarvetta saada lisäresursseja ohjaustyöhön niin oppilaanohjaajalle kuin ryhmäohjaajille. Molemmat tavoitteet ovat toteutuneet ja hankkeen päättyessä oppilaanohjaaja vastaa koko koulukeskuksen oppilaanohjauksesta, mikä on tuonut työhön uutta näkökulmaa ja jatkuvuutta peruskoulusta lukioon. Ohjaus on prosessi, jatkumo, joka tarvitsee resursseja yksilöohjaukseen ja uuden virkajärjestelyn myötä edellytykset tähän ovat hyvät.

Juuan lukiossa kuten muissakin hankelukioissa tavoitteena on ollut koko koulun osallisuus ohjaukseen. Ohjauksen keskiössä ovat ryhmäohjaajat sekä opinto-ohjaaja, jotka vievät ohjausta eteenpäin ensimmäisestä lukuvuodesta lähtien. Ensimmäisen lukuvuoden ohjauksen painopisteenä on lukio-opinnoissa eteneminen ja kurssivalinnat, joissa pyritään luomaan siltaa ylioppilaskirjoituksiin sekä jatko-opintoihin. Opiskelijalla on oltava opintojen alussa realistinen kuva ainevalintojen vaikutuksesta jatko-opintokelpoisuuteen. Jo ensimmäisen toimintavuoden aikana Juuan lukiossa huomattiin, että ohjauksen resursseja lisäämällä luotiin myös tarvetta ohjauspalveluille. Vaikka ohjauksen välineet ovat kehittyneet ja sähköistä materiaalia on tarjolla runsaasti, voi jopa sanoa, että yksilöohjauksen tarve on pikemminkin kasvanut. Myös aineenopettajien pitäisi sisäistää itsensä enemmän ohjaajana kuin opettajana. Tämä on ollut ja on edelleen iso haaste ja koulun toimintakulttuurin muutokselle kolme ohjaushankevuotta voi olla liian lyhyt aika.

Hankkeen rinnalla keskeisenä tavoitteena on ollut oppilashuollon kehittäminen ennaltaehkäisevään suuntaan. Ryhmäohjaajien, opinto-ohjaajan ja rehtorin säännölliset huolipalaverit ovat hyvä esimerkki jatkuvasta oppilashuoltotyöstä. Oppilashuoltotyöryhmä kokoontuu harvemmin ja keskittyy moniammatillista yhteistyötä vaativiin oppilaisiin.

Lukioiden opinto-ohjauksen kehittämishankkeen tärkeitä tavoitteita oli sähköisen ohjauslomakkeen käyttöönotto. Suurin osa ohjaushankkeista otti käyttöön valmiin wilma -pohjan tai siitä kehitellyn version. Juuan lukiossa ohjauskysely on sisällytetty osaksi opinto-ohjauksen moodle - verkkokurssia. Op 1-kurssin rinnalla opiskelijalla on käytössään ohjauksen kurssin aineisto, joka pitää sisällään opiskeluun ohjaavaa materiaalia, tietoa jatko-opinnoista sekä työelämävalmiuksista. Verkkokurssin eri osioihin on kytketty ohjauslomakkeiden palautuskansiot mukaan lukien jatko-

opiskelusuunnitelman. Tavoitteena on, että opiskelija päivittää ohjauslomakkeiden tiedot ennen pitkiä ohjauskeskusteluita. Verkkokurssimalli on ohjauksen kannalta jonkin verran aikaavievämpi kuin wilma, mutta soveltuu hyvin pienten lukioden ohjaukseen. Sen vahvuutena on, että ohjauksen tukimateriaali on opiskelijan käytettävissä koko lukioajan

Jo ennen hankkeen aloitusta Juuan lukiolla oli toimiva yhteistyö ammattikorkeakoulujen sekä yliopiston suuntaan. Niin Juuan lukiosta kuin muistakin hankelukioista suurin osa opiskelijoista hakeutuu Itä-Suomeen opiskelemaan. Ohjaushankelukioiden isommilla vierailuryhmillä on saatu aikaan toimivia päiviä, mikä on yksi yhteistyön muoto hankkeen päättymisen jälkeen. Toisen lukuvuoden opiskelijoille suunnattuja ammattikorkeakouluvierailuita Savonia ammattikorkeakouluun sekä Karelia ammattikorkeakouluun on kehitetty käytännönläheiseen suuntaan. Opiskelijapalautteen perusteella suuret massaluennot eivät anna enempää kuin sähköinen materiaali verkossa. Itä-Suomen yliopiston Joensuun ja Kuopion kampuksen kanssa on kokeiltu pienryhmävierailuita luonnontieteiden osalta ja hankelukioiden kanssa toteutettu pienryhmäpäiviä muillekin yliopiston koulutusaloille syksyllä 2012 oli hyvin onnistunut. Juuan lukiosta on perinteisesti osallistuttu myös yliopistojen abipäiviin kuitenkin niin että osallistumismahdollisuus on myös toisen vuoden opiskelijoille. Itä-Suomen yliopiston abipäivien esittelyjä voi hyödyntää myöhemminkin, sillä ne on linkitetty opinto-ohjauksen verkkokurssille.

Juuan lukiossa on hankkeen aikana toteutettu jatko-opiskelusuunnitelmaan kytkeytyvää työharjoittelua, jonka tavoitteena antaa vahvistusta jatko-opintoihin hakeutumisessa.

Työharjoittelusta ovat olleet kiinnostuneita opetus- ja kasvatusta sekä hoitoalalle suuntautuvat, joille se voi olla ainutlaatuinen mahdollisuus tutustua työelämään ennen pääsykokeita. Myös jatko-opintoihin liittyvän kesätyön voi kytkeä osaksi kurssisuorituksia.

Eri oppiaineiden yritysyritysyhteistyötä Tulikiven kanssa jatketaan edelleen vaikka varsinaista kummiyritystoimintaa Juuan lukiolla ei ole. Opettajille on tarjottu Opettiä, mutta siitä ei ole ollut kiinnostuneita.

Hankkeen aikana Itä -Suomen yliopiston LUMA-keskuksen aloittamasta Tiede ja työelämä – teemapäivästä on saatu hyviä kokemuksia. Kaksi kertaa järjestetyn teemapäivän tavoitteena on ollut esitellä lukiolaisille yritysten tapoja hyödyntää erilaisten matemaattis-luonnontieteellisten alojen tietämystä toiminnassaan. Toisena tavoitteena on antaa opiskelijoille käsitys luma-alojen koulutusvaihtoehtoista yliopistossa

Valtimon lukion ohjaushanke

Henkilökohtainen ohjaus:

Henkilökohtaisessa ohjauksessa on huomiota kiinnitetty koko lukion aikana opiskelijan hyvinvointiin ja jaksamiseen. Tässä on tärkeällä sijalla koko henkilöstön havainnot opiskelijoiden vireestä. Henkilökohtaista ohjausta on pyritty tehostamaan. Tarkoituksena on, että jokaiselle opiskelijalla on jatko-suunnitelma lukion jälkeen. Jatko-opintosuunnitelmaan sisältöä on pyritty monipuolistamaan siten, että suunnitelmissa olisi riittävästi varavaihtoehtoja. Eri vaihtoehtojen pohdintaa on lisätty. Myös pääsykokeisiin valmistautumista on pyritty tukemaan henkilökohtaisen ohjauksen avulla. Hankeen aikana toteutetut vierailut ovat antaneet opiskelijoille konkreettista tietoa omien suunnitelmien pohjaksi. Hankeen yhteisen ohjauslomakkeen rinnalla käytössä on ollut Wilman ohjauksen lomakkeet.

Koko koulun osallisuus ohjaukseen:

Ryhmänohjaajan työn tehostus Ryhmänohjaajien kontakti opiskelijoihin on tiivis. Heillä on selkeä käsitys opiskelun sujumisesta ryhmässä. Opon ja ryhmänohjaajien palaverissa on pyritty kartoittamaan ryhmien tilannetta ja hakemaan niihin nopeasti apua. Ryhmänohjaajat pitävät myös yhteyttä huoltajiin. Aineopettajat vastaavat oman aineen työtapojen ohjaamisesta. Kaikki opettajat seuraavat opiskelijoiden hyvinvointia ja työskentelyn sujumisesta. Lukion opettajat kävivät hakemassa virikkeitä toisten lukioiden hyvistä käytännöistä

Opiskelijahuoltotyön tehostus

Lukiolaisten tilannetta tarkastellaan vähintään kerran lukukaudessa oppilashuoltoryhmässä. Opiskelijoilla on mahdollisuus koulukuraattorin ja tarvittaessa koulupsykologin tukeen.

TET

TET -kurssi on opiskelijoiden valittavana

Ohjauksen hanke Nurmeksen lukiossa

Ohjauksen kokonaisuus

Nurmeksen lukiossa ohjausta viitoittaa hankkeen aikana laadittu ohjaussuunnitelma. Ohjauksen sisällöt ja työnjako on terävöitynyt ja selkiintynyt. Suunnitelman myötä on kiinnitetty aiempaa enemmän huomiota esimerkiksi ryhmäohjaajien tehtäviin ja kahden tutkinnon opiskelijoiden ohjaamiseen. Ryhmäohjaajien työtä on tuettu jaksottaisilla palavereilla ja kahden tutkinnon opiskelijoilla on ollut yksilöohjauksen rinnalla systemaattisesti pienryhmäohjausta jaksojen vaihteessa. Lisäksi heidän huoltajansa on kutsuttu lukion vanhempainiltoihin ja heille on luotu Wilma-tunnukset, jonka myötä tiedonkulku on kohentunut ja kodin ja koulun yhteistyö tiivistynyt myös täällä lukion puolella.

Sähköiset Wilman opinto-ohjauksen lomakkeet on otettu käyttöön sekä ryhdittämään opiskelijoiden suunnitelmia että helpottamaan ohjausta. Sekä ryhmäohjaajien että opinto-ohjaajan on mahdollista käyttää niitä opiskelijoiden mielteiden ja suunnitelmien seuraamiseksi ja ohjauskeskustelujen pohjaksi.

Nurmeksen lukiossa järjestetään kaikille pakollisen opinto-ohjauksen kurssin lisäksi kaksi koulukohtaista kurssia. Pakollisen kurssin osana toteutetaan vuosittain kaksipäiväinen TET-jakso. TET siis on osa jokaisen lukiolaisen opintopolkua. Hanke on tarjonnut kehittämisideoita ja näkymiä muiden TET-toteutuksiin. Koulukohtaisista kursseista OPO2-kurssi keskittyy opiskelutekniikoihin ja erilaisten opiskelumenetelmien soveltamiseen omiin lukio-opintoihin. Kurssia on suositeltu jokaisen opiskelijan suoritettavaksi. Sen toteutuksessa käytetään mm. Moodle-oppimisympäristöä, joka voi olla opiskelijan ensimmäinen kosketus verkko-opiskeluun. Kurssi on osaltaan ollut vahvistamassa lukio-opiskeluvalmiuksia ja jäntevöittävässä opintojen aloitusta.

Hankkeen aikana Nurmekseen lukiossa on täytetty opinto-ohjauksen lehtoraatti, joka on tuonut merkittävän lisäyksen ohjausresurssiin. Tämä on näkynyt ohjauksen saatavuudessa ja ohjauskäytänteiden vakiintumisessa.

Korkeakouluyhteistyö

Itäsuomalaisten korkeakoulujen kanssa muodostunut yhteistyö on hankkeen merkittävimpiä ja näkyvimpiä tuloksia. Se oikeasti toimii! Yhteistyön vakiintuminen ja säilyminen on ensiarvoisen tärkeää. Tämä on ollut myös yksi niistä hankkeen yhteistyömuodoista, joka on luontevasti luonut ja tiivistänyt hankkeessa olleiden lukioden välistä yhteistyötä. Muodostuneet käytännöt ovat olleet toimivia, kehittyviä ja mahdollistaneet opiskelijoille monipuolisen korkeakouluihin tutustumisen, jota yksittäisen lukion ei olisi ollut mahdollista tarjota ilman hankkeen synnyttämää yhteistyötä.

Työ- ja elinkeinoelämäyhteydet

Työ- ja elinkeinoelämäyhteydet on hankkeen osa-alueista se, jossa Nurmeksen lukiolla on edelleen eniten työtä ja kehittävää. Työ- ja elinkeinotoimisto ja PIKES (Pielisen Karjalan kehittämiskeskus) ovat hyviä yhteistyökumppaneita, mutta yhteistyötä tulisi suunnata lisää paikallisten yritysten kanssa tehtäväksi. TETin lisäksi näkymiä ja kokemuksia ovat tarjonneet Uratori-tapahtuma ja Yrittäjyys 24h-leiri, jonka senkin mahdollisti lukioden välinen yhteistyö. Tämän teeman parissa siis varmasti jatketaan!

Outokumun lukio

Hankkeen yhteisten tavoitteiden lisäksi Outokummun lukion omia tavoitteita ovat olleet ryhmäohjauksen tehostaminen, pienryhmävierailut, virtuaaliluokan käyttö henkilökohtaiseen ohjaukseen ja kaksoistutkintoa suorittavien ohjauksen parantaminen.

Yhteisten ja paikallisten tavoitteiden toteutuminen

1. Opiskelijan henkilökohtaisen jatko-opintoihin orientoivan suunnitelman laatiminen

Lukiolaiset tekevät henkilökohtaisen jatko-opintosuunnitelman Moodle-ympäristöön lukion aikana. Suunnitelmien pohjana ovat opinto-ohjaajan kanssa käydyt keskustelut ja pohdinnat lukion aikana.

2. Koko koulun osallisuus opinto-ohjauksessa

Opinto-ohjaukseen osallistuu viisi ryhmäohjaajaa, aineenopettajat, rehtori-opinto-ohjaaja ja opiskelijahuoltoryhmä. Ryhmäohjaajien resurssointia on lisätty yhteen viikkotuntiin. Ryhmissä ovat lukiolaiset, yhteensä 88 ja kaksoistutkintoa suorittavat ammattikoululaiset. Ryhmäohjaajien tehtävänä on seurata opiskelun etenemistä ja puuttua ongelmiin. Ryhmäohjaaja tuo tarvittaessa ongelmat ensin opettajien kokoukseen ja sen jälkeen asia viedään opiskelijahuoltoryhmään, jos tarve vaatii. Ryhmäohjaaja ottaa ensimmäisenä yhteyttä opiskelijan kotiin ja haastattelee vanhemmat tai huoltajat.

Ryhmäohjaaja pitää kerran viikossa Ropokymppin. Ropokymppi on tiedotustilaisuus, johon on lisätty myös ohjauksellista näkökulmaa erityisesti kurssivalintojen osalta.

Opiskelijahuoltoryhmä kokoontuu kerran jaksossa ryhmäohjaajien kanssa omien kokoustensa lisäksi. Yhteiset kokoukset ovat koulutuksellisia: Opettajat voivat kysyä neuvoa vaikeiksi kokemiensa tilanteiden hoitamiseksi.

Aineenopettajien tehtävänä on ohjata oman aineensa opiskelua ja osallistua tutustumisvierailuihin korkeakouluihin ja työpaikoille. Tavoitteena on perehdyttää opettajia nykyiseen yliopisto- ja korkeakouluopetukseen ja antaa heille mahdollisuuksia ohjata lukiolaisia lukion jälkeiseen opiskeluun.

Rehtori/opinto-ohjaajan tehtävänä on koordinoida ohjausta, huolehtia ylioppilaskirjoitusten järjestämisestä ja jatko-opintoihin ohjaamisesta. Hän huolehtii siitä, että kurssivalinnat, ylioppilaskirjoitusten ainevalinnat ja jatko-opintosuunnitelmat sopisivat yhteen. Rehtori/opinto-ohjaajan tehtävänä on myös opiskeluhuollollinen keskustelu ja opastus.

Opinpolusta elämänuralle – hankkeen aikana koko koulun osallisuus, varsinkin aineenopettajien, osallisuus ohjaamiseen on lisääntynyt. Koko koulun osallisuus on tarpeen kun ei ole päätoimista opinto-ohjaajaa

3. Lukiokoulutuksen järjestäjien ja lukioiden yhteistyön kehittäminen yliopistojen ja korkeakoulujen kanssa

Hankkeen aikana yliopisto- ja korkeakouluvierailut ovat lisääntyneet. Kuopiossa järjestettävään Itä-Suomen yliopiston ja Savonia-ammattikorkeakoulun tarjoamaan korkeakoulutukseen tutustuminen on lisääntynyt eniten. Uskon, että tämän seurauksena Kuopion yliopistokampukselle hakaneiden ja opiskelemaan päässeiden määrä on kasvanut.

Pienryhmävierailut sekä Pohjois-Karjalan ammattikorkeakoulussa että yliopistolla saivat innostuneen vastaanoton.

Paitsi vierailuja korkeakouluihin myös vierailut korkeakouluista kuuluivat hankkeen ohjelmaan. Yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen yhteistyötä ovat myös tammikuussa järjestettävät Mini-Messut. Niissä esittelijöinä toimivat lukion entiset opiskelijat, joita oli tällä kertaa uusilta aloilta hankkeen ansioista.

Hanke käynnisti myös kuljetusyhteistyön Polvijärven lukion kanssa.

4. Yhteistyön kehittäminen työvoimaviranomaisten kanssa

Uusia yhteistyömuotoja työvoimaviranomaisten kanssa ei saatu kehitettyä, mutta entiset säilyivät. Outokummussa toimii verkostoryhmä, jossa on edustajat peruskoulusta, lukiosta, ammattiopistosta, nuorisotoimesta, sosiaalitoimesta, terveyskeskuksesta nuoriin keskittynyt psykologi, poliisista, työ- ja elinkeinotoimistosta sekä evankelis-luterilaisesta ja ortodoksisesta kirkosta. Verkosto kokoontuu viisi kertaa vuodessa. Näissä kokouksissa te-toimiston ohjauspisteen edustaja informoi selkosuomella verkoston jäseniä nuorille tärkeistä asioista; tämän lukuvuoden aikana erityisesti lukion keskeyttäneille tarjolla olevista mahdollisuuksista. Myös kevään yhteishaun vaikutus työmarkkinatuen saamiseen on ollut esillä. Ammatinvalintapsykologi on edelleen tavattavissa kerran viikossa Outokummussa.

5. Yhteistyön kehittäminen alueen elinkeinoelämän kanssa

Erityistä uutta ei kehitetty elinkeinoelämä-yhteistyöhön. Vierailut työpaikoille ja yrittäjien vierailut koululle jatkuivat. Työpaikkavierailuista vastasivat useimmiten aineenopettajat. Toisen vuositason opiskelijoiden kanssa aloitettiin pienryhmävierailut työpaikoille. Alasta kiinnostunut ryhmä menee opinto-ohjaajan kanssa tutustumaan työhön, joka heitä kiinnostaa.

6. Virtuaaliluokan käyttö henkilökohtaiseen ohjaukseen

Virtuaaliluokan käytön käyttämiseen jäi paljon parannettavaa. Wilma-ohjelma osoittautui hyödylliseksi apuvälineeksi.

7. Kaksoistutkintoa suorittavien ohjauksen parantaminen

Kaksoistutkintoa suorittavien ohjauksesta vastaa lukiolla rehtori/opinto-ohjaaja. Ammattiopistolla kaksoistutkintolaisten ohjaus on jaettu kahdelle opettajalle. Lähihoitajaopiskelijoilla on oma ohjaaja ja muilla aloilla ohjaajana toimii vararehtori. Tällainen järjestely on helpottanut ohjauksen kehittämistä, koska vararehtorilla on myös talousvastuuta.

Kaksoistutkintolaisten ohjaus toimii seuraavasti. Kaksoistutkinnon aloittavat tulevat ohjaajansa kanssa lukiolle ennen sitä jaksoa, jolla he aloittavat lukio-opinnot. Lukion opinto-ohjaaja esittelee heille lukiota ja lukio-opiskelua. Samalla heille kerrotaan, mitä aineita heidän pitää ja kannattaa valita ohjelmistonsa. Jo tässä vaiheessa kerrotaan, mitä ylioppilastutkinnossa on suoritettava. Kaksoistutkintolaiset opiskelevat lukiossa ylioppilaskirjoituksiin tarvitsemansa aineet ja lisäksi ne yleissivistävät aineet, jotka he tarvitsevat ammattitutkintoonsa. Lukio-opiskelu on mahdollista AT-jaksoilla (ammattitaitoa täydentävät opinnot), joita on ammattiopintojen aikana 3-4 alasta riippuen. Ne eivät riitä lukio-opintoihin ja siksi tarvitaan neuvotteluja ammattiopiston opettajien kanssa, milloin kaksoistutkinnon suorittajat voivat tulla lukion kursseille. Molemminpuolista joustoa tarvitaan ja sitä on löytynyt.

Ensimmäisellä vierailulla kaksoistutkintolaiset valitsevat lukuvuoden aikana suoritettavat kurssit. Kun he ovat lukiolla, heitä ohjaa lukion opinto-ohjaaja. Kaksoistutkinnon jatkajat saavat lukiolla ohjausta seuraavan lukuvuoden kurssien valintaan ja ylioppilaskirjoitussuunnitelman tekoon. Käytännössä he tekevät ohjelmansa henkilökohtaisessa ohjauksessa. Keskusteluja tarvitaan paljon, sillä kahden tutkinnon suorittajia on lähes kaikilta ammattiopiston aloilta eivätkä AT-jaksot ole samaan aikaan. Ammattiopiston ohjaajat seuraavat myös lukio-opintojen sujumista ja jaksojen vaihtuessa opot käyvät läpi seuraavalle jaksolle tulevien ohjelmat.

Polvijärven lukion toiminta

Yhteistyö ja verkostoituminen muiden lukioiden kanssa on lisääntynyt. Ohjauksen resursseja on lisätty (ryhmäohjaajat). Koko koulu ohjaa periaatteen esille tuominen. Jatko-opiskelusuunnitelmiin on muokattu lomakkeita moodle-kurssipohjalle ja wilmaan. Opintovierailut ovat lisääntyneet, mikä näkyy opiskelijoiden kiinnostumisena myös aloista joiden tarjontaa ei ole Pohjois-Karjalassa. Hankelukioiden yhteisistä pienryhmävierailuista korkeakouluihin ja yliopistoihin on saatu positiivisia kokemuksia. Kauppakamarin kanssa on ollut yhteisiä tilaisuuksia, joissa keskusteltu yhteistyöstä elinkeinoelämän kanssa. Esim. Opo-tet kurssi jossa tutustutaan ammattiin työpaikalla tai yrityksessä 1-3 päivää ja sen jälkeen alan koulutukseen oppilaitoksessa. Kummiyritystoiminnan jatkaminen ja kehittäminen on tavoitteena. Aineopettajat ovat vierailleet opiskelijoiden kanssa yrityksissä.

Lieksan lukion toimenpiteet opinto-ohjauksen kehittämiseksi lukuvuodella 2012-2013

1. Opiskelijan henkilökohtaisen jatko-opintoihin orientoivan suunnitelman laatiminen:

* jokainen Lieksan lukion ensimmäisen vuoden opiskelija sai tunnukset ja salasanat Isoverstaan moodle-oppimisympäristöön rakennettuun lukion opinto-ohjauksen kurssiin. Ensimmäisessä jaksossa pidetyillä opinto-ohjauksen tunneilla tutustuimme moodle-pohjaan ja lukiolaiset suorittivat ensimmäiset tehtävät koskien omia vahvuuksia ja opiskelutaitojaan. Lukuvuonna 2012-2013 ensimmäisen vuoden opiskelijat täyttivät lisäksi joulukuussa Wilmaan ensimmäisen vuoden opinto- ja ryhmäohjaajan lomakkeen, jonka pohjalta opiskelijan opinto-ohjaaja ja ryhmäohjaaja käyvät läpi opiskelijan tuntemukset ja suunnitelmat lukion aloituksesta ja jatkosta. Tämä tulee tulevaisuudessa olemaan Lieksan lukion malli ja kuuluu automaattisesti ryhmäohjaajan tehtäviin.

* lukion toisen vuoden opiskelijat, jotka olivat valinneet opinto-ohjauksen valtakunnallisen syventävän kurssin, käyttivät samaa lukion opinto-ohjauksen moodle-pohjaista verkkokurssia pohjana kurssin suorittamisessa. He täyttivät kurssin aikana oppimispäiväkirjaa, jossa heidän tuli arvioida oppilaitosvierailuiden, yritysvierailuiden ja ammatteihin tutustumisten hyödyllisyyttä jatko-opintojen kannalta. Lukuvuonna 2012-2013 uutuuksena Opo2-kurssilla otettiin käyttöön opetuksessa mukaan sosiaalinen media ja yhteistoiminnallinen oppiminen. Opiskelijoille tehtiin kurssin aluksi Google-tunnukset, joiden avulla saatiin käyttöön esimerkiksi googlen drive-pilvitalennuspalvelu. Opiskelijat muokkasivat yhdessä dokumentteja ja tekivät yhdessä esityksiä, joita jakoivat sitten muiden nähtäväksi. Esimerkiksi ammattiesittelyistä tehtiin QR-koodit, joita näyttämällä älypuhelimien tai tablet-tietokoneen skanneriin opiskelijat pystyivät tutustumaan toisen opiskelijan tekemään ammattiin omaan tahtiin ja omalta laitteeltaan. Lisäksi Opo2-kurssille muodostettiin oma suljettu Facebook-ryhmä, jonka avulla pystyi jakamaan opiskelijoille tehtävät sekä opiskelijat pystyivät jakamaan linkit omiin tuotoksiinsa. Oppimisessa käytettiin myös Ipad-tabletti tietokoneita esimerkiksi, kun esiteltiin tuotoksia peilaamalla Apple-TV:n avulla tuotokset

älytaululle. Kurssin läpäisemiseen kuului muun muassa se, että opiskelijat tekivät työhakemukset, ammattiesittelyt sekä blogikirjoituksena pyydetyn palautteen kurssin onnistumisesta ja tarpeellisuudesta.

* Lieksan lukion uudelle TET-kurssille ilmoittautui 23 opiskelijaa ja se suoritettiin 10.-16.4.2012.

Opiskelijoiden TET-paikan tuli liittyä hänen tulevaisuuden suunnitelmiin ja jaksosta tehtävä raportti liitetään osaksi Lieksan lukion verkkokurssia, johon on osalle kertynyt jo paljonkin materiaalia. Kyseinen kurssi tarjotaan myös lukuvuodelle 2012-2013 ja se on valinnaisten aineiden viikolla. Tämä on Lieksan lukion ja Pohjois-Karjalan ammattiopisto Lieksan yhteistyömalli, jossa opiskelijat voivat yhden viikon ajan ja yhden kurssin verran lukuvuodessa opiskella toisessa toisen asteen opintoja tarjoavassa oppilaitoksessa.

* Lisäksi jokainen lukion opiskelija on täyttänyt Wilman kautta ohjauslomakkeen, josta osa on näkyvissä myös opiskelijan ryhmänohjaajalla. Jokaiselle vuodelle opinto-ohjaaja on tehnyt oman lomakkeensa, jossa kartoitetaan jatko-opintosuunnitelmia. Näin opinto-ohjaaja sekä ryhmänohjaaja pääsevät näkemään mahdolliset muutokset koskien ajatuksia jatko-opinnoista. Ensimmäisen vuoden ohjauslomake keskittyy lukion aloittamiseen ja sen sujumiseen sekä toisen vuoden valintoihin. Opinto-ohjaajan ohjauskeskustelut keskittyvät kolmanteen ja neljänteen jaksoon, kun ensimmäiset kokemukset lukiosta ovat ohi ja samalla voidaan keskustella toisen vuoden valinnoista.

Toisen vuoden ohjauslomake taas toimii ylioppilaskirjoitusten suunnitelmana ja nämä vaikuttavat myös jatko-opintosuunnitelmiin. Opinto-ohjaajan keskustelut keskittyvät toisena vuonna huhti-toukokuulle.

Kolmantena vuotena taas ohjauslomakkeen pohjalta käydään keskustelut jatko-opintoihin hakemisesta ja/tai muista vaihtoehdoista lukion jälkeen. Lisäksi keväällä opiskelijoille tarjotaan ryhmäohjausaikoja samalle alalle hakeville opiskelijoille esim. valmistautumiseen pääsykokeisiin yhdessä.

2. Koko koulun osallisuus opinto-ohjaukseen

* Lieksan lukiossa ryhmänohjaajien palkkiota nostettiin hankkeen aikana ja ryhmänohjaajien lisäpalkkion maksaminen loppui syyslukukauteen 2013. Ryhmänohjaajien tehtävää helpottamaan otettiin käyttöön Wilman lomake, jonka pohjalta ryhmänohjaajat pystyivät paremmin etukäteen valmistautumaan vuosittaiseen opiskelijahaastatteluun. Lisäksi ryhmänohjaajien tehtäviä helpottamaan otettiin kaikille ensimmäisen vuoden opiskelijoille käyttöön huoltajatunnukset, jonka kautta poissaolot lukiossa selvitetään. Eli lukuvuoden 2013-2014 alkaessa lukion kaikkien opiskelijoiden huoltajilla on huoltajatunnukset käytössään. Samoin ryhmänohjaajalle tulee omaan Wilma profiiliin ilmoitus opiskelijan poissaoloista/myöhästymisistä, jolloin ryhmänohjaaja on pystynyt ottamaan nopeammin yhteyttä kotiin opiskelijoita koskeissa asioissa. Lisäksi opinto-ohjaajien ja ryhmänohjaajien yhteisiä palaveriteita koskien näiden oman ryhmän opiskelijoita on ollut useammin ja tätä pitää aktivoida entistä enemmän. Lisäksi jonkin verran ovat varsinkin luonnontieteen opettajat aktivoituneet esittelemään yhteistyössä korkeakoulujen kanssa

opintoja, johon luonnontieteitä voisi mennä opiskelemaan esim. osallistumalla keväällä 2013 SciFest-tapahtumaan ja LUMA-päivään Joensuussa. Lisäksi fysiikan opettaja on käyttänyt koulukohtaisilla kursseillaan opiskelijoita tekemässä Itä-Suomen yliopistolla laboratorio-töitä.

3. Lukiokoulutuksen järjestäjien ja lukioden yhteistyön kehittäminen yliopistojen ja korkea-koulujen kanssa:

* vierailuita olemme hyvässä hengessä ja järjestyksessä muiden lukioden kanssa saatu järjestettyä enemmän kuin olisi yksittäisenä lukiona. Sisältöinä on ollut kuitenkin suuria eroja. Esimerkiksi Pohjois-Karjalan ammattikorkeakoulussa järjestelyistä ei välttämättä edes kaikki vierailukohteet olleet hyvin tietoisia tai ainakaan niihin ei oltu varauduttu. Toisaalta taas vierailumme Kajaanin ammattikorkeakouluun oli osallistuneille opiskelijoille sekä opinto-ohjaajallekin mieluista, kun paikalla oli paljon ohjelmaa ja myös vierailijat pääsivät osallistumaan. Hyvänä uutuuksena ovat tulleet esittelytallenteet Itä-Suomen yliopiston opiskelusta, joita olemme katselleet ohjauksissa sekä isommalla porukalla opo-tunneilla. Lisäksi syksyllä 2012 järjestettiin Itä-Suomen yliopiston Joensuun kampuksella ainekohtainen esittelypäivä, joka opiskelijoilta saadun palautteen mukaan oli erinomainen, koska siellä konkreettisesti tehtiin pajoissa sitä, mitä yliopisto-opinnoissa muutenkin tehdään.

4. Yhteistyön kehittäminen työvoimaviranomaisten kanssa

* Lieksassa yhteistyö työvoimaviranomaisten kanssa on lähinnä lukion jälkeisten työvoimapalveluiden esittelyä ja lähinnä työharjoittelu mahdollisuutta olemme yhteistyössä markkinoineet opiskelijoillemme. Lisäksi osa opiskelijoista on käynyt työvoimatoimiston ammatinvalinnanohjauksessa omin päin tai opinto-ohjaajan ajanvarauksella. Enemmän lukion kannalta opiskelijoiden ohjauksessa on ollut yhteistyötä paikallisen ammattiopiston sekä avoimen ammattiopiston kanssa, joiden kautta on saatu harvat lukion keskeyttäneet suoraan opiskelemaan tai tutustumaan ammatilliseen koulutukseen.

5. Yhteistyö kehittäminen alueen elinkeinoelämän kanssa

* Paikallisen elinkeinoelämän kanssa yhteistyötä on tehty lähinnä Opo2-kurssin kohdalla, jossa teimme tänä vuonna useampia vierailuita paikallisissa yrityksissä kuin viime vuonna. Toiveet joita opiskelijat vierailupaikoista ja ammateista saimme melko hyvin toteutettua. Toisena muotona on lukiossa alkanut TET-kurssi, johon osallistuvat opiskelijat olivat lähes kaikki saaneet harjoittelupaikan haluamastaan yrityksestä, vaikka samaan aikaan ammattiopiston opiskelijat ovat ”kilpailemassa” tutustumispaikoista. Lisäksi Lieksan lukio oli esille Seutura-hankkeen järjestämässä päivässä, jossa paikalliset yritykset ja koulutuksen järjestäjät esittelivät tarjontaansa ja toimintaansa ja kertoivat paikkakuntalaisille avautuvista työpaikoista ja työmarkkinoista. Lisäksi opo2-kurssilla ja taloustiedon kursseilla lukiossamme kävi kertomassa yrittäjyydestä eri muodoissaan uusyrityskeskukseen edustaja, joka keskittyi lähinnä nuoren yrittäjän asemaan

ja mahdollisuuksiin ja tukimuotoihin Suomessa. Tällaisia yritysvierailuita on järjestetty muun muassa pankkiin, autokouluun, ratsastustallille, Aino- ja Reino- tehtaaseen ja Lieksan lehteen. Uutuutena Lieksan lukiossa järjestetään Ihmeellinen Lieksa-kurssi, jossa muun muassa paikallisten yritysten kanssa tehdään sähköisiä esitteitä Lieksaan tuleville matkailijoille.